

ساعت شروع امتحان: ۸ صبح
زمان امتحان: ۷۰ دقیقه
تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۰۴

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقه ۱۶ تهران
دبیرستان نمونه دولتی فرهنگ شهید شریفی
نوبت امتحانی پایان نیمسال اول

شماره صندلی:
نام و نام خانوادگی:

نام دبیر: آقای ملک محمدی

درس: ادبیات فارسی ۱

سال تحصیلی ۹۸-۹۷
(رشته: ادبیات و علوم انسانی)

پایه: دهم

کلاس:

بارم

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱/۵

۱- معنی واژه های مشخص شده را بنویسید.

الف) وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب

ب) در حضيض هم می توان عزیز بود

پ) در واقع طمأنینه ای بود که در چشم بی نور فراغنه هست

ت) بچه ها به سر و کول هم می پریدند.

۱/۵

۲- در متن زیر، غلط های املایی را بیابید و درست آنها را بنویسید.

الف) در آب، حیاط تن ها بود و در بهشت از هزار گونه نعمت بود.

ب) به جای دیوار، طلی از آجر های شکسته و خورده های گچ دیده می شد.

پ) فروق رویت اندازی سوی خاک

ت) رنج هیچ کس ضایه مکن، خاصه غرابت خویش را.

۲

۳- نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید.

الف) بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت

ب) چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد

۰/۵

۴- برای واژه های زیر، یک «هم خانواده» بنویسید.

الف) صدیق

ب) معشوق

۰/۵

۵- روابط معنایی واژگان زیر را بنویسید.

الف) مدهوش و از خود بیخود شده

ب) چشم و بدن

۰/۵

۶- نوع «واو» را در عبارت زیر، مشخص کنید.

به متنی که فریاد مظلوم را به گوش ها می رساند و خواننده را به مبارزه و ایستادگی فرا می خواند، ادب مقاومت می گویند

۰/۵

۷- کدام قسمت شعر زیر، حذف شده است؟ آن را بنویسید و نوع حذف را نیز مشخص کنید.

درختان را دوست دارم / که به احترام تو قیام کرده اند / و آب را / که مهر مادر توست

ب) قلمرو ادبی (۷ نمره)

۰/۵

۸- «سجع ها» را نشان دهید.

الف) یوسف (ع) در مقابله جفا، وفا کرد و در مقابله زشتی، آشتی کرد و در مقابله لئیمی، کریمی کرد.

ب) چون در او این چندین اندوه و طرب بود، در نهاد خود شگفت و عجب بود.

۱

۹- در بیت زیر، چهار آرایه ادبی نشان دهید.

بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم

تا سختی کمان شما نیز بگذرد

۱

۱۰- «کنایه ها» را پیدا کنید و مفهوم هریک را بنویسید.

الف) جهان با دروغ می باشد

و خون تو، امضای راستی است

ب) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای

فرشته ات به دو دست دعا نگه دارد

بارم

۰/۵	۱۱- در بیت زیر ، واژه «گوش» چه آرایه ای دارد ؟ مفهوم آن را بنویسید.
۰/۵	«پُشت دیوار آنچه گویی ، هوش دار تا نباشد در پس دیوار گوش»
۰/۵	۱۲- در کدام یک از ابیات ، «تلمیح» دیده می شود ؟ آنها را مشخص کنید.
۰/۵	الف) ای تو رَمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد ب) بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد ت) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضيض هم می توان عزیز بود پ) غبار را هگزارت کجاست تا حافظ / به یادگار نسیم صبا نگه دارد
۰/۵	۱۳- کدام واژه در بیت زیر «مفهوم نمادین» دارد؟ مفهوم آن را بنویسید .
۱	صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی / ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد
۱	۱۴- در ابیات زیر ، یک نمونه «مراعات نظیر» و «مجاز» و دو «استعاره» بیابید و ذکر نمایید .
۲	الف) گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان / نگاه دار سر رشته تا نگه دارد ب) به نام کردگار هفت افلاک / که پیدا کرد آدم از کفی خاک پ) قطره باران که در افتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک ت) در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟
۲	۱۵- بیت های زیر را کامل کنید.
	الف) که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را
	ب) گه نعره زدی بلبل گه جامه دریدی گل
	پ) قلمرو فکری (۶ نمره)
۰/۵	معنی جملات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید .
۰/۵	۱۶- هم مرگ، بر جهان شما نیز بگذرد / هم رونق زمان شما نیز بگذرد
۰/۵	۱۷- خلف صدق نیاکان هنرور خود بود .
۰/۵	۱۸- چون بر رقعۀ من اطلاع یابد ، قیاس کند که مرا اهلِیت چیست.
۰/۵	۱۹- بَر و بر نگاه می کرد ، اما چیزی دستگیرش نمی شد .
۰/۵	۲۰- حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد
۰/۵	۲۱- به چه دلیل نویسنده معتقد است که «مَثَلِ قرآن، مَثَلِ آب روان است» ؟
۰/۵	۲۲- پیام عبارت زیر چیست؟
۲	« شیخ گفت : ای درویش، ما موشی در حقّه به تو دادیم ، تو پنهان نتوانستی داشت ؛ سرّ خدای را با تو بگوئیم ، چگونه نگاه خواهی داشت ؟ »
۲	۲۳- مفهوم کنایه های زیر را بنویسید .
۰/۵	الف) سر سنگین بود ب) گندم نمای جو فروش بودن ت) شهر را از عدل ، دیوار کن
۰/۵	۲۴- در بیت زیر مقصود شاعر از «رَمه» و «گرگی شبان» چیست ؟
	ای تو رَمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد
	ملک محمدی دی ماه ۹۷ تندرست و پیروز باشید